

International
Labour
Organization

Finansira
Evropska unija

ESAP2

UPOTREBA MEDIJACIJE U RADU SA SLUČAJEVIMA
SEKSUALNOG UZNEMIRAVANJA NA RADU

Dr. Angela du Plesiss

REZIME PREZENTACIJE

1. KONTEKST

- OBLAST SEKSUALNOG UZNEMIRAVANJA
- OBLAST ALTERNATIVNOG REŠAVANJA SPOROVA

REZIME PREZENTACIJE

2. KORIST OD MEDIJACIJE U SLUČAJEVIMA SEKSUALNOG UZNEMIRAVANJA

- OPŠTE PREDNOSTI
- DVA MODELA

REZIME PREZENTACIJE

3. OGRANIČENJA MEDIJACIJE
4. KRITIKA MEDIJACIJE

1. KONTEKST
OBLAST SEKSUALNOG
UZNEMIRAVANJA

Oblast seksualnog uznemiravanja: četiri teme

Emocionalno

Složeno

Razdorno

Disruptivno

Kratak opis seksualnog uznemiravanja

Nepoželjno/nedobrodošlo ponašanje seksualne prirode

Definicija seksualnog uznemiravanja

Seksualno uznemiravanje obuhvata sledeća ponašanja:

- Dodirivanje, seksualni napad, silovanje
- Seksualni nagoveštaji, sugestije, aluzije, vicevi o seksu
- Nepoželjna pitanja o nečijem seksualnom životu
- Pokazivanje seksualno eksplicitnih slika i predmeta
- Quid pro quo
- Davanje prednosti nekom zbog seksualnog odnosa sa tom osobom

Implikacije trajnosti ponašanja

- Subjektivni i objektivni test
- Umanjivanje ili svođenje na trivijalnost
- Namera nasuprot efekta

Izazovi

- Ućutkivanje žrtve
- Poverljivost
- Hvatanje u koštac sa posledicama
- Suprotstavljena prava žrtve i optuženog
- Scenario jednog svedoka

1. KONTEKST
OBLAST
ALTERNATIVNOG
REŠAVANJA SPOROVA

Ograničenja parničenja ili formalnog sudskog postupka

- Zaostajanje/odlaganje
- Visoki troškovi
- Stroga pravila o izvođenju dokaza
- Suparnički – Pobednik i gubitnik

Arbitraža

- Može biti akuzatorna i istražna
- Strane mogu da odaberu arbitra
- Manji troškovi
- Brzo rešavanje

Medijacija

Proces tokom kojega nepristrasna treća strana pomaže učesnicima da dođu do rešenja svog spora.

- Neki principi
 - Dobrovoljan
 - Poverljiv
 - Ono što strane kažu se ne može kasnije iskoristiti protiv njih
 - Strane same dolaze do rešenja

Restorativna pravda

- Nastala kao oblik medijacije u krivičnom kontekstu
- Žrtva i počinitelj se suočavaju kako bi se ispravila učinjena šteta
- Počinioci: Priznaju štetu koju su naneli i prepoznaju svoj potencijal za rehabilitaciju
- Žrtve: terapijska korist od toga što dobiju odgovore na svoja pitanja kao i izvinjenje

2. KORIST OD MEDIJACIJE
U SLUČAJEVIMA
SEKSUALNOG
UZNEMIRAVANJA
OPŠTE PREDNOSTI

Opšte prednosti(1/2)

- Fleksibilnost - npr., vremenska dinamika, medijator koji prenosi poruke i predloge između strana, privatni sastanci sa stranama
- Fokus na budućnost, nasuprot pristupu ko je kriv/ko ima bolje argumente
- Brza i diskretna
- Međuljudski odnosi mogu biti popravljani
- Šteti poslodavaca od odgovornosti
- Žrtva zaštićena od sekundarne traumatizacije

Opšte prednosti(2/2)

- Rešenja prilagođena potrebama strana
- Ohrabruje izražavanje emocija/opisivanje pune verzije svake od strana
- Ishod gde svi pobeđuju nasuprot onom gde neko pobeđuje a neko gubi
- Počinioci stiču bolje shvatanje efekata svog ponašanja– akuzatorni postupak može navesti navodnog počinioca da poriče ili umanjuje posledice svog ponašanja

“

„Ako kažemo da ozbiljno
shvatamo seksualno
uznemiravanje, to ne znači da
moramo da ga rešavamo
formalno, već delotvorno.“

Dejvid Vinkap

2. KORIST OD
MEDIJACIJE U
SLUČAJEVIMA
SEKSUALNOG
UZNEMIRAVANJA
DVA MODELA

Dva modela medijacije za intervencije u slučajevima seksualnog uznemiravanja (Vitenburg)

Model
četvorofaznog
procesa

Model
konferencije za
rešavanje spora

Dva modela medijacije za intervencije u slučajevima seksualnog uznemiravanja (Vitenburg)

Model
četvorofaznog
procesa

Namere/ciljevi

- Strane u sporu shvataju gledišta jedna druge
- Frustracije se izražavaju na pozitivan način
- Njihova sopstvena gledišta se potvrđuju
- Dolaze do sopstvenog rešenja

Model četvorofaznog procesa

1

Uvodne izjave obe strane gde direktno iznose svoju priču medijatoru.

Medijator ističe interese i brige svake strane koji treba da budu pretreseni tokom postupka medijacije

Model četvorofaznog procesa

2

Strane se suočavaju kako bi iznele kako razumeju perspektivu jedna druge

Tokom prve dve faze medijator ili strane mogu tražiti privatni sastanak kako bi dobile tajne informacije ili prevazišle ćorsokak u pregovorima

Model četvorofaznog procesa

3

Pomoći stranama da prihvate da razumeju gledišta jedna druge, čak i ako se ne slažu.

Model četvorofaznog procesa: Rešavanje

Medijator:

4

- Pušta strane da osmisle sopstvene predloge
- Pomažu stranama da oстане fokusirane i razmisle o relevantnosti svojih predloga
- Pomaže i ohrabruje nabacivanje ideja

Model četvorofaznog procesa

Kada **koristiti** ovaj model:

- Problem se može poništiti
- Lice samo želi da određeno ponašanje prestane
- Nema sebičnosti ili zlonamernosti
- Ponašanje se može popraviti
- Lice koje vrši uznemiravanje ne poriče svoje postupke

Model četvorofaznog procesa

Kada **ne** koristiti ovaj model:

- Quid pro quo
- Ponašanje je fizički ozbiljno
- Ponašanje je zlonamerno

Ukoliko je ovo slučaj, poslodavac mora momentalno preduzeti korake da okonča ovakvo ponašanje, bez obzira na želje zaposlenog koji ga je prijavio.

Dva modela medijacije za intervencije u slučajevima seksualnog uznemiravanja (Vitenburg)

Namere/Ciljevi

- Postići sporazum koji će stranama omogućiti da izbegnu sud
- Medijator ispregovara rešenje sa stranama

Model
konferencije za
rešavanje spora

Model konferencije za rešavanje spora

Sastanak pre medijacije sa svim stranama gde medijator:

- Korak 1
- se predstavi i objasni postupak medijacije.
 - Zatraži pisane sažetke spora i bilo kakvu drugu relevantnu dokumentaciju.

Model konferencije za rešavanje spora

Uvodna sesija medijacije

Korak 2

- Svaka strana usmeno izloži svoj stav o sporu i predstavi svoje argumente

Model konferencije za rešavanje spora

Korak
3

Medijator se zasebno sastaje sa svakom stranom kako bi prikupio poverljive dokaze i predstavio pravne argumente

Korak
4

Medijator formuliše i izlaže predlog rešenja svakoj strani a potom prenosi informacije i predloge između strana (tzv. *shuttle diplomacy*)

Model konferencije za rešavanje spora

Kada koristiti model konferencije za rešavanje spora

- Ponašanje se ne može preokrenuti ali se može ograničiti
- Strane su ostrašćene pa je razgovor licem u lice nemoguć
- Strane još uvek mogu da izbegnu troškove/emotivni stres i obelodanjivanje
- Dogovor između strana može da poprimi oblik obavezujućeg ugovora

The background features a watercolor-style pattern. It consists of overlapping, semi-transparent circles in various shades of blue and teal. Superimposed on these circles are delicate, golden-brown branches that resemble coral or seaweed, with thin, tapering limbs. The overall aesthetic is soft and organic.

3. OGRANIČENJA MEDIJACIJE

Ograničenja medijacije (1/3)

- Izvinjenja nisu magični lek za svu štetu nanetu seksualnim uznemiravanjem
- Moć ili harizma počinioca može dovesti do sklapanja ugovora koji nije povoljan ni za žrtvu ni za društvo u celini
- Ukoliko se prerano okonča, predstavlja gubitak vremena, resursa i emotivne energije
- Priroda medijacije gde ništa izrečeno tokom njenog toka ne povlači pravne posledice može biti kompromitovana
- Da li je istina da većina tužitelja prosto želi da ponašanje prestane, a ne da „kazni“ navodnog počinioca?

Ograničenja medijacije (2/3)

- Najdelotvornije tamo gde je uznemiravanje pitanje nesporazuma u komunikaciji, razlika u stilu ili kulturnim očekivanjima (ponašanje „niskog nivoa), a ne zloupotreba moći
- Medijacija može biti manje delotvorna ukoliko je žrtva ućutkana i/ili se plaši da se u njenu žalbu neće verovati ili da će biti trivijalizovana
- Da li je poverljivost zaista realistična?
- Zahteva izuzetno veštog medijatora sa stručnim poznavanjem teme
- Medijacija zahteva dobru volju i iskrenost– nije uvek moguće

Ograničenja medijacije (3/3)

- Medijacija zahteva da strane sa ušančenih pozicija pređu na interese i potrebe
- „Dobrovoljna“ priroda medijacije: da li je moguće ubediti strane?
- Ne preporučuje se ako je seksualno uznemiravanje dovelo do fizičkih povreda ili silovanja
- Nije delotvorna ukoliko je poslodavaca odlučio da počinitelj mora biti otpušten.

4. KRITIKA MEDIJACIJE

Kritika medijacije

Zasnovano na sledećem radu:

- Hippensteele, Susan “Mediation Ideology: Navigating Space from Myth to Reality in Sexual Harassment Dispute Resolution” American University Journal of Gender, Social Policy and the Law, 15, no.1 (2006): 43 – 68.

Kritika medijacije

Njena osnovna premisa je da je medijacija prisilni oblik umirivanja, ako i mehanizam za pretvaranje javnih pitanja u privatne probleme.

Razmatra pet tema rešavanja sporova inherentnih medijaciji za koje smatra da „promovišu uljudnu fikciju da je seksualno uznemiravanje lična, privatna uvreda za zaposlene žene, a ne nepravedna diskriminacija“

Kritika medijacije

- Seksualno uznemiravanje je jedinstveno „osetljiv“ problem koji zahteva da se obrati pažnja na emotivne aspekte situacije.
- Ona smatra da dok medijacija tvrdi da dozvoljava slobodno iznošenje emocija krovne vrednosti saradnje i pomirenja u stvari sprečavaju hvatanje u koštac sa emotivnim sadržajem iskustva seksualnog uznemiravanja.

1

Kritika medijacije

2

- Žrtve seksualnog uznemiravanja žele/potrebno im je da zaštite sopstvenu privatnost i izbegnu stres formalnog, akuzatornog postupka.
- Ovo samo podržava mit da seksualno uznemiravanje baca loše svetlo na žrtvu.
- Ne postoji šansa oslobađanja od krivice za žrtvu jer je to da li neko govori istinu uglavnom nebitno za ishod medijacije.

Kritika medijacije

3

- Žrtve seksualnog uznemiravanja žele/potrebno im je da se lično suoče sa licem koje ih je uznemiravalo
- Ovo nije istina jer većina žrtava nema istu pregovaračku poziciju, naročito ako postoji razlika u moći ili je došlo do prinude.
- Suočavanje sa počiniocima može žrtvu izložiti dodatnoj manipulaciji i zlostavljanju.

Kritika medijacije

4

- Zvaničan žalbeni postupak stavlja žrtve seksualnog uznemiravanja u nepovoljan položaj
- Ona tvrdi suprotno: ukoliko se pristupi zvaničnom postupku, jasni zakonski principi mogu pomoći žrtvi da definiše povredu nanetu joj u kontekstu gde je traženje prava legitimno.

Kritika medijacije

5

- Seksualno uznemiravanje je inherentno subjektivna i dvosmislena pojava
- Seksualni delikti su jedina oblast krivičnih dela gde o delu presuđujemo ne na osnovu počinioca nego na osnovu žrtve.
- Ovo može umanjiti subjektivni efekat na žrtve koje su uglavnom žene i koje mogu biti stereotipno otpisane kao emotivne, sklone preterivanju, za razliku od muškaraca kojima se stereotipni pripisuje „racionalnost“.

Kritika medijacije

Još nekoliko stavova gđe. Hipenstil (Hippensteele)

- Medijacija može ublažiti a ne ispraviti štetu nanetu seksualnim uznemiravanjem
- Žene su socijalno uslovljene da traže strategije koje izbegavaju sukobe kad je u pitanju rešavanje sporova
- Medijacija se može videti kao postupak koji zapravo trampira pravdu za mir.

HVALA VAM!